

رابطه‌ی نگرش‌های اخلاقی و مذهبی ایرانیان

فاطمه مدیری

دکتری جامعه‌شناسی، هیئت علمی مرکز مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت کشور
F.modiri@psri.ac.ir

چکیده

با فرض اینکه قبل از مدرنیته، دین و اخلاق ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر داشته‌اند، روند مدرنیزاسیون قائل به کاهش تدریجی مذهب و کاهش تاثیر آن بر جوانب گوناگون زندگی اجتماعی است، لیکن از آنجا که مدرنیته به دلیل تاریخ متفاوت اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در تمام کشورها با سرعت برابر پیش نمی‌رود و همچنین به دلیل تفاوت‌های فرهنگی تاثیر آن در همه جوامع یکسان نیست، بررسی تفاوت‌های ملی در این زمینه ضروری است. به این منظور دو طرح ملی پیمایشی در سالهای ۱۳۷۹ و ۱۳۸۳^۱ با نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و با ابزار پرسشنامه اجرا شده و به بررسی نگرش‌های اخلاقی و عوامل موثر بر آن در ایرانیان پرداخته است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد ۱- در ایرانیان پایبندی به امور اخلاقی در نگرش‌های جنسی بیشترین و در نگرش‌های مدنی کمترین میزان را داراست ۲- پایبندی به امور اخلاقی در فاصله دو پیمایش کاهش داشته و این کاهش در نگرش‌های جنسی نسبت به نگرش‌های زیستی اخلاقی و نگرش‌های مدنی مختصر است ۳- نتایج تحلیلی برگرفته از رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد مجموعه‌ای از متغیرهای زمینه‌ای و دینداری در تبیین نگرش‌های اخلاقی بیشترین توان تبیین را دارند.

واژگان کلیدی: نگرش‌های اخلاقی، دینداری، نگرش‌های جنسی، نگرش‌های زیستی اخلاقی، نگرش‌های مدنی، مدرنیزاسیون

Fateme Modiri

Sociologist, Assistant of Population Studies & Research Institute

Abstract

Relation Moral attitude and Religious of Iranian

Assuming pre-modernity are closely linked religion and morality together, process of modernization attached to the gradual decline of religion and reduce its impact on various aspects of social life, But modernization is not equal speed in all countries because of the different social, economic and political history and is not the same effect because of cultural differences in all communities, so essential to study national differences in this regard. This article uses data from two national survey project in 1379 and 1383¹ with a questionnaire to examine attitudes and ethical factors in Iranian deals. The survey results show in iranian adherence to ethical issues in sexual attitudes has highest and the attitudes of civic has lowest. moral attitudes have decreased between the two surveys and this decrease is brief in sexual attitudes than the attitudes of bioethical and civil attitudes. The Results from multivariate regression analysis shows a set of ground variables and religiosity have the greatest potential in explaining the moral attitudes.

Key words: Moral attitude, religious, sexual attitude, bio-ethical attitude, civic attitude, modernization

^۱ این دو طرح توسط مرکز مطالعات اجتماعی دانشکده علوم اجتماعی تهران اجرا شده و مجری طرح آقای دکتر آزادارمکی بوده و نویسنده مقاله در طرح ملی سال ۱۳۸۳ همکار اصلی طرح بوده است.